

WILLIAM
J. O'NEIL

24 BÀI HỌC SỐNG CÒN

ĐỂ ĐẦU TƯ THÀNH CÔNG TRÊN THỊ TRƯỜNG

CHỨNG KHOÁN

24 essential lessons
for investment success

Dương Thị Thu Hiền dịch

alphabooks®
KNOWLEDGE IS POWER

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG

MỤC LỤC

WILLIAM J. O'NEIL

**24 BÀI HỌC SỐNG CÒN
ĐỂ ĐẦU TƯ THÀNH CÔNG
TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN**

Dương Thu Hiền *dịch*
Alpha Books *hiệu đính*

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

LỜI GIỚI THIỆU

LỜI GIỚI THIỆU

(cho bản tiếng Việt)

Thị trường chứng khoán Việt Nam đang ngày càng phát triển và trở thành lĩnh vực đầu tư hấp dẫn. Nó hứa hẹn những khoản lợi nhuận khổng lồ nhưng cũng tiềm ẩn không ít rủi ro. Vì vậy, tìm kiếm cơ hội làm giàu từ chứng khoán và đồng thời giảm thiểu những thua lỗ, rủi ro là mối quan tâm hàng đầu của mọi nhà đầu tư.

Trong khi đó, các luồng thông tin xuất hiện gần đây trên thị trường lại mang tính đa chiều, thường chưa được kiểm chứng về độ chính xác, nên đã ảnh hưởng tiêu cực đến tâm lý của nhiều nhà đầu tư trong nước. Kết quả là không ít người đã phá sản. Thực tế đó cho thấy họ cần trang bị cho mình kiến thức về đầu tư chứng khoán, thu thập và cập nhật thông tin về tình hình thị trường để đưa ra được những quyết định đầu tư đúng đắn và không bị động phản ứng theo đám đông.

Trước nhu cầu đó, sách viết về chứng khoán đã đồng loạt ra đời. Các cuộc điều tra thị trường sách cho thấy đại đa số độc giả Việt Nam muốn học hỏi từ sách chứng khoán của các tác giả nước ngoài, nhất là những cuốn hoặc viết về các nhà đầu tư xuất sắc trên thế giới hoặc do chính các nhà đầu tư này viết về kinh nghiệm của bản thân.

Cuốn sách *24 bài học sống còn để đầu tư thành công trên thị trường chứng khoán* do Alpha Books mua bản quyền, dịch và

24 BÀI HỌC SỐNG CÒN ĐỂ ĐẦU TƯ THÀNH CÔNG...

xuất bản tại Việt Nam là của tác giả William J. O'Neil, một nhà kinh doanh rất thành công tại Mỹ. Ông tổng kết ở đây những phương pháp và kinh nghiệm đầu tư của mình, đồng thời đưa ra những nguyên tắc kinh doanh cổ phiếu thành công như: mua cổ phiếu khi nó đang lên giá và bán khi giá đạt được mức 20-25% giá mua ban đầu; luôn nhận biết mức giá nào là đỉnh điểm để bán cổ phiếu trước khi nó chạm đỉnh và chuẩn bị xuống dốc; cắt giảm thua lỗ càng sớm càng tốt và không bao giờ để mức thua lỗ quá 8%; không kinh doanh cổ phiếu vào thời kỳ suy thoái của thị trường... Biểu đồ biểu thị giá và khối lượng giao dịch là một công cụ tuyệt vời trong kinh doanh cổ phiếu, do đó, O'Neil khuyên các nhà đầu tư học kỹ năng đọc biểu đồ để từ đó xác định và phán đoán xu hướng giá của cổ phiếu. Đặc biệt, ông đưa ra chiến lược CAN SLIM nổi tiếng, một chiến lược hiệu quả giúp nhà đầu tư kinh doanh cổ phiếu lựa chọn được những cổ phiếu tốt nhất và thời điểm thuận lợi để mua vào.

Thị trường chứng khoán là một sân chơi trí tuệ. Hầu hết các nhà đầu tư thành công đều am hiểu sâu sắc quy luật của thị trường, biết mình muốn gì và áp dụng một chiến lược đầu tư đúng đắn, nhanh nhạy. Là người hoạt động trong lĩnh vực này, tôi tin rằng đa số những kinh nghiệm và lời khuyên của William O'Neil có giá trị đối với thị trường Việt Nam vào thời điểm hiện tại. Nếu biết áp dụng chúng một cách có chọn lọc và mềm dẻo, bạn có thể thành công trên thị trường hấp dẫn và đầy tiềm năng này.

H O A N G A N H T U Á N
Chủ tịch HDQT/Tổng Giám đốc
Công ty Chứng khoán Hà Nội

LỜI NÓI ĐẦU

LỜI NÓI ĐẦU

Những năm gần đây thực sự là thời kỳ hoàng kim của các nhà đầu tư chứng khoán. Hiếm khi nào thị trường giá lên lại tồn tại lâu như vậy. Tuy nhiên, hàng triệu người vẫn đứng ngoài quan sát, để cho cơ hội làm giàu trôi qua.

Thật đáng tiếc. Hầu hết chúng ta đều biết bảo hiểm xã hội không thể đáp ứng được nhu cầu của cuộc sống khi chúng ta về hưu. Do đó, các nguồn thu nhập thêm là cần thiết để duy trì mức sống thoải mái. Vậy tại sao không có nhiều người tận dụng những cơ hội đầu tư tuyệt vời do thị trường chứng khoán mang lại?

Không thể đổ lỗi cho vấn đề thiếu thông tin bởi nhờ Internet, các nhà đầu tư cá nhân có nhiều cơ hội tiếp cận với nguồn thông tin hơn bao giờ hết. Nhưng điều đó cũng đặt ra một thách thức mới là phải chọn lọc những thông tin quan trọng, có ích trong vô số quan điểm và ý kiến cá nhân.

Điểm khác biệt của 24 bài học này là chúng dựa trên sự nghiên cứu và phân tích toàn diện về thị trường chứng khoán trong 45 năm qua. Nghiên cứu đã phát hiện những nguyên tắc và chỉ dẫn về cách thức hoạt động của thị trường chứng khoán. Thực tế đã chứng minh tính hiệu quả của các nguyên tắc này, bất kể diễn biến thị trường và các quan điểm của đám đông ra sao.

24 BÀI HỌC SỐNG CÒN ĐỂ ĐẦU TƯ THÀNH CÔNG...

Từ năm 1953, hàng năm, chúng tôi đều xây dựng hình mẫu những nhà đầu tư chứng khoán thành công nhất – các cổ phiếu họ nắm giữ tăng giá gấp đôi, gấp ba, thậm chí 10 hoặc 20 lần. Chúng tôi đã và sẽ tiếp tục phân tích các cổ phiếu đó để tìm ra chúng có những điểm chung gì trước khi biến động lớn về giá. Nghiên cứu này đưa ra 7 đặc điểm phổ biến, tồn tại trong nhiều năm, theo nhiều chu kỳ của thị trường. Bạn sẽ ngạc nhiên vì một số điều mà bạn đọc và tìm hiểu sẽ không giống với những điều mà trước đó bạn biết hoặc tin là đúng.

Cuốn sách này sẽ cho bạn biết 7 đặc điểm trên.Thêm vào đó, bạn sẽ biết được chính xác thời điểm và cách thức mua bán cổ phiếu, cách đọc biểu đồ, và sử dụng tờ *Investor's Business Daily* để hình thành các ý tưởng đầu tư cũng như quản lý danh mục đầu tư của bạn.

Theo kinh nghiệm của tôi, tính hay e sợ và dao động sẽ cản trở nhà đầu tư thành công. Nếu bạn vẫn chưa tiến hành đầu tư, tôi hy vọng rằng cuốn sách sẽ mang lại cho bạn nền tảng kiến thức vững chắc và sự can đảm để bước chân vào lĩnh vực này. Nếu bạn là một nhà đầu tư theo thời vụ thì cuốn sách sẽ giúp bạn đạt được những thành công lớn hơn. Ngoài ra, cuốn sách này còn giúp bạn hiểu được nguyên nhân khiến bạn bỏ lỡ những cơ hội thu lợi lớn hay không giữ được các khoản lợi nhuận kếch xù dù bạn đã có nó trong tầm tay.

Chúc bạn học hỏi được nhiều điều và thành công hơn!

Trân trọng,

William J. O'Neil

LỜI NÓI ĐẦU

MỤC LỤC

BÀI 1: Kiến thức cơ bản cho mọi nhà đầu tư.....	11
BÀI 2: Thời điểm tốt nhất để đầu tư.....	18
BÀI 3: Đầu tư dựa trên các quy tắc, không dựa vào cảm xúc	25
BÀI 4: Phân tích cơ bản hay phân tích kỹ thuật?	31
BÀI 5: Các yếu tố cơ bản đầu tiên: Lợi nhuận và doanh thu	37
BÀI 6: Một công cụ kỹ thuật quan trọng: Chỉ số sức mạnh giá tương đối	44
BÀI 7: Tìm hiểu cổ phiếu thông qua công ty phát hành	49
BÀI 8: Tầm quan trọng của khối lượng giao dịch và vai trò của các tổ chức lớn.....	55
BÀI 9: Xác định đúng thời điểm mua cổ phiếu	63
BÀI 10: Mô hình biểu đồ mang lại lợi nhuận lớn.....	72
BÀI 11: Cách thức đọc biểu đồ chứng khoán chuyên nghiệp.....	80
BÀI 12: Phán đoán diễn biến thị trường	89
BÀI 13: Phương pháp nhận biết thời điểm thị trường chạm đỉnh.....	95
BÀI 14: Phương pháp nhận biết thời điểm thị trường chạm đáy	103

24 BÀI HỌC SỐNG CÒN ĐỂ ĐẦU TƯ THÀNH CÔNG...

BÀI 15: Bài toán lựa chọn cổ phiếu	117
BÀI 16: Những ý tưởng đầu tư mới trên tờ <i>Investor's Business Daily</i>	124
BÀI 17: So sánh đầu tư tăng trưởng và đầu tư giá trị.....	130
BÀI 18: Đừng đầu tư vào quá nhiều lĩnh vực	137
BÀI 19: Thế nào là một danh mục đầu tư hợp lý?	145
BÀI 20: Các quy tắc bán mà mọi nhà đầu tư nên nắm vững.....	154
BÀI 21: Một số quy tắc bán khác mà các nhà đầu tư cần biết.....	160
BÀI 22: Cách kiếm hàng triệu đô-la qua các quỹ tương hỗ	166
BÀI 23: Cách sử dụng tờ <i>Investor's Business Daily</i> trong 20 phút.....	174
BÀI 24: Sử dụng hiệu quả tờ <i>Investor's Business Daily</i> , trang web Investors.com và các nguồn thông tin trực tuyến khác	182
PHỤ LỤC A: Học hỏi từ những mô hình thành công	187
PHỤ LỤC B: Những thành công và thất bại của các nhà đầu tư.....	194
Chú giải thuật ngữ.....	200
Đôi nét về tác giả	225

BÀI 1

Kiến thức cơ bản cho mọi nhà đầu tư

Trước khi sáng lập tờ *Investor's Business Daily* năm 1984, Bill O'Neil đã có 25 năm kinh nghiệm trên thị trường với tư cách là nhà đầu tư cá nhân, nhà môi giới chứng khoán, nhà tư vấn đầu tư và chủ một công ty nghiên cứu và môi giới chứng khoán có phần lớn khách hàng là các nhà đầu tư tổ chức. Ông bắt đầu sự nghiệp năm 22 tuổi, ngay sau khi tốt nghiệp đại học, lập gia đình, gia nhập lực lượng không quân và quan tâm tới tương lai tài chính của mình. Ông mua cổ phiếu đầu tiên bằng tất cả số tiền ông có lúc đó là 500 đô-la. Ông cũng bắt đầu đọc các sách viết về thị trường chứng khoán. Theo Bill O'Neil, tác phẩm hay nhất ông từng đọc là *Battle for Investment Survival* (*Cuộc chiến để sống sót trong đầu tư*) của Gerald Loeb. Chúng ta sẽ bắt đầu câu chuyện với ông về nội dung cuốn sách này.

Theo ông, điều quan trọng nhất mà một nhà đầu tư nên biết là gì?

Loeb là một nhà đầu tư rất thành công và ông khuyên chúng ta nên cắt giảm mọi thua lỗ càng sớm càng tốt. Theo tôi đây chính là quy tắc số 1. Bạn luôn phải bảo vệ tài khoản của mình. Đặc biệt, nếu bạn sử dụng tiền đi vay để đầu tư thì cắt giảm thua lỗ là điều rất quan trọng.

Dù bạn là một nhà đầu tư mới bước vào nghề hay là một người dày dạn kinh nghiệm trên thị trường, bài học khó khăn nhất chính là: học cách chấp nhận một thực tế rằng không phải lúc nào mình cũng đúng. Nếu bạn không nhanh chóng dừng thua lỗ thì sớm muộn gì bạn cũng phải chịu những thua lỗ nặng nề hơn. Tôi biết 7 người rất thông minh, có học thức, ở độ tuổi 40, đã trắng tay vì đầu tư bằng tiền đi vay nhưng lại không tuân thủ một nguyên tắc bán nào. Trí thông minh, trình độ học vấn, cái tôi, tính ngoan cố và niềm kiêu hãnh là những nhân tố nguy hiểm trong trường hợp chúng ta tự đưa ra rồi tuân theo những nguyên tắc bán mà mình cho là hợp lý.

Vấn đề là ở chỗ bạn luôn hy vọng kiếm được nhiều tiền khi mua một cổ phiếu nào đó. Để rồi khi phải bán chúng đi và chấp nhận thua lỗ, bạn thấy thật xót xa và khó khăn khi thừa nhận sai lầm. Tốt hơn là bạn nên chờ đợi và hy vọng giá cổ phiếu sẽ tăng trở lại.